

POLICYSOLUTIONS



# **A FIDESZ ÉS A MAGÁNNYUGDÍJPÉNZTÁRAK**

**BELPOLITIKAI HÁTTÉRELEMZÉS A FIDESZ 1997-2010 KÖZÖTTI,  
MAGÁNNYUGDÍJPÉNZTÁRAKKAL KAPCSOLATOS TETTEIRŐL ÉS  
RETORIKÁJÁRÓL**



**2010. NOVEMBER 20.**

## Bevezetés és módszertan

2010. október végén Orbán Viktor miniszterelnök egyértelművé tette, hogy célja az 1997-ben elfogadott, 1998. január elsejétől bevezetett magánnyugdíjpénztári rendszer fölszámolása. A Policy Solutions politikai elemző és tanácsadó intézet ezen elemzésében arra kereste a választ, hogy a jobboldali kormánykoalíció meghatározó pártjának és vezető személyiségeinek az elmúlt csaknem másfél évtizedben milyen volt a viszonya a kötelezően választható magánnyugdíjbiztosítókhoz? Azt vizsgáltuk, hogy milyen retorikát alkalmaztak ellenzékben, milyen gyakorlati lépéseket tettek kormányon és milyen konkrét okok vezettek a nyugdíjrendszer tervezett alapvető módosításához, illetve miért éppen ezt az időpontot választották a radikális változtatáshoz?

A Policy Solutions nem kíván állást foglalni a lépés közgazdasági szükségszerűsége tekintetében. Arra próbáltunk fényt deríteni, hogy milyen megfontolások álltak a lépés mögött. Összegzésül elmondható: Orbán lépése a Fidesz korábbi álláspontjainak és tetteinek ismeretében nem volt váratlan, ugyanakkor mégsem elvi-ideológiai, hanem sokkal inkább fiskális-taktikai szempontok motiválták a pénztárak fölszámolására, a nyugdíjrendszer gyökeres átalakítására irányuló döntését.

A vizsgálat módszertanának alapja az 1997-2010 között a Magyar Köztársaság Országgyűlésében és a sajtóban tett megnyilatkozásoknak, valamint a tételes jogszabályoknak az elemzése. Emellett a Fidesz és a nyugdíjrendszer választási-kampánytechnikai összefüggéseire mutatunk rá, illetve a Fidesz-KDNP által megcélzott nyugdíjreform és a 2010-II-es költségvetési elképzelések közötti kapcsolatot mutatjuk be.

## 1. Horn-kormány: a nyugdíjrendszer reformja

2010-re kiderült: nem vált valóra Medgyessy Péter jóslata. A későbbi miniszterelnök 1997 májusában, még a Horn-kormány pénzügyminisztereként gondolta úgy, hogy „A magánnyugdíjról és a magánnyugdíj-pénztárakról” szóló, általa benyújtott törvényjavaslat<sup>1</sup> több évtizedre határozza majd meg azokat a feltételeket, amelyek között a társadalom működni fog<sup>2</sup>. A felosztó-kirovó, állami (akkor épp önkormányzati) kezelésű nyugdíjkassza és az

<sup>1</sup> <http://www.parlament.hu/iromany/fulltext/04295txt.htm>

<sup>2</sup> <http://www.parlament.hu/naplo35/274/2740058.htm>



önkéntes-kiegészítő pénztárak mellé egy harmadik, a kötelezően választható pénztárak „pillérét” állító, az MSZP-SZDSZ kormánytöbbség által elfogadott törvény alig több mint 13 esztendő óta él meg – azt is állandó viták keresztüzében.

Az akkori ellenzék egységesen elutasította a nyugdíjrendszer ilyen irányú, a Világbank által az „új nyugdíj-ortodoxia”<sup>3</sup> jegyében szorgalmazott átalakítását. Az ellenzéki párt indoklása kettévált politikai és szakmai szempontokra. Az utóbbit Varga Mihály, az első Orbán-kormány pénzügyi államtitkára, majd pénzügyminisztere, a kormányfő mostani kabinetfőnöke képviselte, aki szerint *„ez a rendszer, a felosztó-kirovó rendszer, ha nem aggatta volna rá jó néhány törvényt a korábbi nem nyugdíjbiztosítási funkciókat, feladatokat, akkor ez a rendszer szufficiens lenne. (...) az egyéni befizetéseknek a vezetése megoldható a rendszeren belül, a rendszer maga jó, Németországban működik, és úgy tűnik, bevált.”*<sup>4</sup>

Varga ugyan hozzátette, hogy maga is híve *„az öngondoskodásra, az egyéni felelősségvállalásra épülő tökefedezeti elvnek”*, ám ezzel élesen szembenálló véleményt fogalmazott meg a Fidesz akkori országgyűlési frakcióvezetője. Szájer József ugyan formai indokokkal, előkészítetlenséggel magyarázta pártja képviselőinek elutasító álláspontját (a fideszesek nem szavazták meg, vagy nem voltak jelen a törvényjavaslat elfogadásakor), de már akkor a bankok és a biztosítók hatalmas és biztos profitja ellen érvelt<sup>5</sup>.

## 2. Az első Orbán-kormány: várakozó álláspont

Az előző kormány strukturális változtatásaira tekintettel lévő íratlan szabály okán a Fidesz mindezek ellenére sem nyúlt a tökefedezeti pillér alapjaihoz. 1998 nyarán visszaállamosították a társadalombiztosítási önkormányzatokat (az egészségügyi mellett a nyugdíjbiztosítót is; ezeket még az Antall-kormány hívta életre), illetve kivették az egy évvel korábban elfogadott törvényből a munkavállalói járulékokat növekvő arányban a magánpénztárakhoz átcsoportosító passzust (2002-re nyolc százalékpontot irányzott elő a jogszabály) – de az alapvető ügyekben várakozó álláspontra helyezkedtek.

---

<sup>3</sup> <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00128/pdf/02orban-palotai.pdf>

<sup>4</sup> <http://www.parlament.hu/naplo35/278/2780094.htm>

<sup>5</sup> <http://www.parlament.hu/naplo35/276/2760150.htm>

Ugyanakkor túl jól sikerült a magánpénztári propaganda: a választás előtt álló generációkból túl sokan, 2000-re másfélmillióan, 2001-re több mint kétmillió-kétszázezren döntöttek az átlépés mellett. Ezzel viszont az állami pillér került bajba: a jól kereső fiatalok járulékaik nem finanszírozták a nyugdíjasok járadékát, azt az adóforintokból kellett kipótolni. *„Hiszünk abban, hogy az állami rendszer megreformálható és működőképesé tehető. Ez elemi kötelessége minden kormánynak, hogy legalább higgyen benne, és próbálja megtenni, tettünk is lépéseket, és teszünk is még ennek érdekében”* – Orbán miniszterelnök az Országgyűlésben mondott<sup>6</sup> szavai akár 2010-ben is elhangozhattak volna; 2001-ben a járulékok arányának kétszer is – formálisan átmenetileg – elhalasztott emelését a tisztán állami rendszerben maradó ellátási igényével indokolta így.

Ezzel összhangban az Orbán-kormány 2001-ben elfogadott egy, az egyéni virtuális számlás rendszer (NDC: a befizetéseket befektetés helyett az aktuális nyugdíjak folyósítására fordítják, de nyilvántartják ezek egyénenkénti mértékét) bevezetésére vonatkozó előterjesztést, ám annak bevezetése a választási vereség okán kiesett a hatáskörükből. A Medgyessy-kormánytól pedig kevésbé lehetett elvárni, hogy épp az új rendszer kidolgozója (Európában elsőként a Horn-kormány vágott bele átfogó nyugdíjreformba, mindenki más, svédek, németek lengyelek csak utánuk következtek) segédkezzen annak fölszámolásában.

### 3. Talonban a „svéd modell” (2002-2010)

Medgyessy Péter öt évvel korábbi, a tőkefedezeti pillér melletti érvei között a demográfiai szempontok (a népesség elöregedése, az aktívak arányának csökkenése) mellett hangsúlyos helyet kapott *„az ország gazdasági és pénzügyi bázisának modernizálása”*. *(„A kormányjavaslat egyik fontos célja, hogy az elkövetkezendő évtizedek folyamán nagy mennyiségű nemzeti tőke felhalmozását tegye lehetővé. A számítások szerint a tőkefedezeti pillér olyan megtakarítást eredményez, amely 2030-ban meghaladja a bruttó nemzeti termék egyharmadát.”)*<sup>7</sup>

A korábbi pénzügyminiszter kormánya mindennek dacára csak a Fidesz által korábban visszatartott két százalékpontnyi járulék felét csoportosította át az államiból a magánpénztárakhoz. Ennek fiskális okai voltak. Az Európai Unió Statisztikai Hivatala ugyanis

---

<sup>6</sup>

[http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy\\_naplo.naplo\\_fadat?p\\_ckl=36&p\\_uln=200&p\\_felsz=104&p\\_szoveg=&p\\_felszig=104](http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat?p_ckl=36&p_uln=200&p_felsz=104&p_szoveg=&p_felszig=104)

<sup>7</sup> <http://www.parlament.hu/naplo35/274/2740058.htm>

csak 2004-től vette figyelembe a nyugdíjreformot végrehajtó országoknál (Magyarország mellett Dániánál, Svédországnál és Lengyelországnál) annak a költségvetést tekintve pozitív hatását, és korrigálta annak értékével a költség deficitjét 2007-ig (illetve visszamenőleg 2001-ig)<sup>8</sup>.

A Medgyessy-kormány ismét kötelezővé tette a pályakezdők számára az Orbán-kormány által eltörölt pénztártságot; a Bajnai-kabinet ellenben az 52 évnél idősebbek számára ismét lehetővé tette az átlépést. Az évtized közepén a pénztárak jövedelmezősége volt éles bírálatok kereszttüzében<sup>9</sup>: a Gyurcsány-kormány a főként állampapírokból álló, alacsony kockázatú, de kevésbé jövedelmező befektetések helyett több különböző, magasabb hozamra is képes, ám rizikósabb portfóliók kialakítására kötelezte a tagok tulajdonában lévő, önkormányzati jelleggel működő, a mögöttük lévő cégeket csak mint „szponzort” használó egyesületeket.

#### 4. A nyugdíjtéma és az ellenzéki Fidesz

*„Felrúgja az eddigi magánnyugdíjpénztári rendszer konstrukcióját, ahol pénztárak voltak, és a pénztárakban az emberek, akik nagyon sok esetben kötelezően lettek tagok, pénztártagok és tulajdonosok voltak. A tulajdonosokból ügynökké, illetve partnerré válnak, és elveszítik tulajdonosi jogosítványukat, a civil, nem pénzügyi háttérű pénztáraknak pedig kötelezően át kell alakulniuk zárt részvénytársasággá”* – Mádi László, a Fidesz egyik (akkor még) parlamenti pénzügypolitikus a ezzel az indoklással utasította el<sup>10</sup> 2009-ben a Bajnai-kormány törvényjavaslatát<sup>11</sup> a pénztárak öngazgató-szövetkezeti formák helyett valódi, tőkeerős tulajdonossal rendelkező gazdasági társaságokká való alakításáról. (Az átalakulásra a törvény 2013-tól kötelezte volna a pénztárakat, ám Sólyom László köztársasági elnök visszaküldte<sup>12</sup> az

---

<sup>8</sup>

[http://www1.pm.gov.hu/web/home.nsf/%28PortalArticles%29/A68D1A24BF959382C12572210037E161/\\$File/2-23102006-EN-AP1.pdf?OpenElement](http://www1.pm.gov.hu/web/home.nsf/%28PortalArticles%29/A68D1A24BF959382C12572210037E161/$File/2-23102006-EN-AP1.pdf?OpenElement)

<sup>9</sup> <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00128/pdf/02orban-palotai.pdf>

<sup>10</sup> [http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy\\_naplo.naplo\\_fadat?p\\_ckl=38&p\\_uln=244&p\\_felsz=80&p\\_szoveg=&p\\_felszig=80](http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat?p_ckl=38&p_uln=244&p_felsz=80&p_szoveg=&p_felszig=80)

<sup>11</sup> <http://www.parlament.hu/irom38/11079/11079.pdf>

<sup>12</sup> <http://www.parlament.hu/irom39/00348/00348-0001.pdf>



Országgyűlésnek, az Alkotmánybíróság pedig részben az alaptörvénnyel ellentétesnek találta; az Orbán-kormány pedig – nem meglepő módon – nem nyújtotta be újra a jogszabályt.)

A pénztárak és tagjaik érdekeit védelmező megszólalással összhangban Szakács Imre képviselő egy azonnali kérdésében<sup>13</sup> a munkáltatói járulékok esetleges késői elutalását kifogásolta; a Fidesz gazdaságpolitikájára jelentős befolyással bíró Varga azonban a törvényjavaslatot is elvi alapon bírálta<sup>14</sup>. A volt pénzügyminiszter egy 2007-es konferencián „óriási hibának” nevezte<sup>15</sup> az egyéni számlás rendszer kiépítésének 2002-es leállítását. Ez a nyilatkozata azonban még túl messze volt a választási kampánytól, így a szaksajtón túl nem sokak figyelmét keltette föl. Ellentétben azzal a 2010 januárjában tett megszólalásával<sup>16</sup>, amelyben ismét az egyéni számlás állami rendszer mellett érvelt; ezzel azonban az egyik legerősebb tabut sértette meg: csak a pártelnök iránti lojalitásának köszönheti, hogy nem rendültek meg a politikai pozíció (ellentétben például az egy szerencsétlen nyilatkozatért a képviselőségét is elveszítő Mádival).

A Fidesz 2002-es, 2006-os választási programjában, valamint a Navracsics Tibor (jelenlegi miniszterelnök-helyettes) vezetésével 2007-ben kidolgozott Erős Magyarország programban<sup>17</sup> az egyéni számlás szisztéma mellett voksol, ugyanakkor egyik dokumentum sem hangsúlyos helyen hivatkozik rá. Ez alkalmasint azzal is magyarázható, hogy a 2002-es választási vereség elemzésekor a jobboldali párt vezetésében nagy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy a nyugdíjas többsége a Szocialista Párt mellé állt.

A nyugdíjtéma idegen pálya volt a Fidesz számára, ami főként azzal magyarázható, hogy az általuk favorizált NDC-modellek, a német (pontrendszer alkalmazó), akár a svéd vagy lengyel („forintosított”) mintájú állami nyugdíjkasszák differenciált kifizetést tesznek lehetővé. Az utóbbiak esetén kizárólag az éppen rendelkezésre álló járulékvolumen osztható el, az állam nem pótolja ki a biztosító esetleges hiányát. Ezen két ok összessége az egyes nyugdíjak esetében a befizetésektől függően kódolja az akár komoly csökkenést, de az sem elképzelhetetlen, hogy teljes generációk számára is jelentős veszteséget okozhat – tehát

---

[http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy\\_naplo.naplo\\_fadat?p\\_ckl=38&p\\_uln=240&p\\_felsz=172&p\\_szoveg=&p\\_felszig=172](http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat?p_ckl=38&p_uln=240&p_felsz=172&p_szoveg=&p_felszig=172)<sup>13</sup>

<sup>14</sup>[http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy\\_naplo.naplo\\_fadat?p\\_ckl=38&p\\_uln=244&p\\_felsz=76&p\\_szoveg=&p\\_felszig=76](http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat?p_ckl=38&p_uln=244&p_felsz=76&p_szoveg=&p_felszig=76)

<sup>15</sup> <http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20071004-a-budzsenek-iden-500-milliard-forinttal-kell-kiegesziteni-a-nyugdijkasszat.html>

<sup>16</sup> [http://adozona.hu/tb\\_nyugdij/20100107\\_sved\\_nyugdij\\_fidesz.aspx](http://adozona.hu/tb_nyugdij/20100107_sved_nyugdij_fidesz.aspx)

<sup>17</sup> [http://jovonk.hu/FideszPP2007\\_HU.pdf](http://jovonk.hu/FideszPP2007_HU.pdf)

semmiképpen nem olyan téma, amellyel a jobboldali párt jelentős tömegeket szólíthat meg egy kampányban.

Nyilatkozata – illetve az abból világosan látható elkötelezettsége – is oka lehetett annak, hogy az előzetesen a pénzügyminiszteri poszt legfőbb várományosának tartott Varga nem kapott tárcát a második Orbán-kormányban; államtitkári rangban, a miniszterelnök kabinetfőnökeként a Nemzetgazdasági Minisztérium ellensúlyának szerepe jutott neki.

## 5. A második Orbán-kormány: az átmeneti elvonástól a fölszámolásig

Az említettek fényében nem meglepő, hogy a második Orbán-kormány megalakulása után eltelt fél évben mellőzte a nyugdíjrendszer átalakításának témáját. A 2010. áprilisi, elsöprő választási győzelmet követően a szimbolikus jogi aktusok (kettős állampolgárság, Trianon-emléknap, „Nemzeti Együttműködési Nyilatkozat”, az erkölcsstelennek minősített állami végkielégítések extraadója, etc.), valamint a politikai kulcspozíciók elfoglalása (különösen a pártot megosztó államfő-választás, valamint az alkotmánybírói és számvevőszéki vezetői kinevezések) kerültek előtérbe.

A pénzügyek csak akkor váltak hangsúlyossá, amikor június elején bebizonyosodott, hogy az Európai Bizottság nem járul hozzá a 2010-es államháztartási hiány, jelentős, mintegy két százalékpontos növeléséhez, valamint ragaszkodik a 2011-re vállalt, három százalék alatti hiánycél tartásához is. Az Orbán-kormány erre az ún. válságadók két lépcsőben (június, október) történő bejelentésével reagált, illetve az elszámolási szabályok változtatásának kérelmével fordult az Európai Bizottsághoz.

Paradox módon erre éppen a Fidesz által ellenzékben rendszeresen bírált Oszkó Péter teremtett precedenst: a Bajnai-kormány pénzügyminisztere egy nyilatkozatában<sup>18</sup> maga tett említést arról, hogy 2010 januárjában kezdeményezte Herman Van Rompuynél, hogy a korábban nyugdíjreformot végrehajtó országok esetében ne legyen az államháztartási hiányt növelő tényező a magánpénztárak által kezelt járulékok átutalása, és erről tájékoztatta Varga Mihályt, az Országgyűlés költségvetési bizottságának akkor elnökét is. Az Európai Tanács elnöke Olli Rehn pénzügyi biztoshoz delegálta az ügyet, akinél már kilenc tagállam kérelmezte a stabilitási és növekedési paktum diszkriminatívnak látott szabályozásának enyhítését, illetve a visszatérést a 2001-2007 közötti derogációhoz.

---

<sup>18</sup> [http://www.piecesprofit.hu/gazdasag/a\\_magyar\\_nyugdijreform\\_hatasait\\_is\\_vizsgalja\\_az\\_eu.html](http://www.piecesprofit.hu/gazdasag/a_magyar_nyugdijreform_hatasait_is_vizsgalja_az_eu.html)



A nyugdíjkorrekció a deficitet a GDP 1,2-1,5 százalékával mérsékelte volna, az államadósság pedig öt százalékponttal lett volna kevesebb. (Ha a nyugdíjreform teljes költsége elszámolható lett volna, akkor – Oszkó szerint – a magyar államháztartás szufficitet tudott volna mutatni<sup>19</sup>.)

Az Európai Bizottság szeptember végi elutasító döntésére<sup>20</sup> az Orbán-kormány közel egy hónappal később, több lépésben reagált. A miniszterelnök október 13-án jelentette be, hogy 14 hónapos átmeneti időre felfüggesztik a törvény szerint a magánnyugdíjpénztáraknak járó nyolc százalékpontnyi járulék volumen kifizetését. Szijjártó Péter szóvivő azonban másnap már arról beszélt, hogy az állam soha többé nem utal a pénztáraknak, amit október 19-én Orbán is megerősített<sup>21</sup>, hozzátevé, a nyugdíjrendszer átalakítása ebből következően a magánpénztári tagoknak az állami biztosítóhoz való „visszacsábítását” jelenti. Tíz nappal később a miniszterelnök azt is egyértelműsítette, hogy a kormány célja a hárompilléres rendszer fölszámolása.

A kormány ezen tervének ad hoc jellegét ugyanakkor jól jelzi, hogy Matolcsy György gazdasági csúcsminiszter a kormányfő bejelentését követően is napokig ideiglenes intézkedésről beszélt, valamint, hogy október 16-án még a kötelező magánnyugdíjpénztárságot kiterjesztő paragrafussal nyújtotta be a 2011-es adó- és járulék törvényt<sup>22</sup> a T. Ház elé.

A nyugdíjvédelmi kormánybiztossá kinevezett Selmeczi Gabriella a luxushasznál, a nyugat-európaihoz képest négyszeres kezelési költséggel<sup>23</sup>, Varga az inflációtól elmaradt hozamokkal indokolta a voltaképpen államosítást, Matolcsy viszont éppen olyan egyértelműen fogalmazott, mint az általa benyújtott, a járulékokat átirányító javaslat: egyszerű fiskális megfontolások állnak a kvázi-államosítás mögött. *„Az idei évi 3,8%-os hiánycél tartása csak kormányzati intézkedések révén lehetséges. Mivel a Kormány ezt a lakosság életszínvonalának csökkentése nélkül kívánja elérni, olyan megoldásokat kell találni, amelyek mindkét céllal összhangban vannak. A javasolt intézkedés javítja a költségvetés pénzforgalmi és ESA-hiányát, és nem jár az életszínvonal csökkenésével, továbbá nem okoz érdemi adminisztrációs*

---

<sup>19</sup> <http://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagpolitika/oszko-pluszos-lenne-a-budse-a-magannyugdij-beszamitasaval-325074>

<sup>20</sup> <http://www.portfolio.hu/cikkek.tdp?k=3&i=139150&is=1>

<sup>21</sup> [http://hirszerzo.hu/profit/20101019\\_orban\\_magannyugdijpenztar](http://hirszerzo.hu/profit/20101019_orban_magannyugdijpenztar)

<sup>22</sup> <http://www.parlament.hu/irom39/01376/01376.pdf>

<sup>23</sup> [http://hirszerzo.hu/profit\\_interju/20101026\\_magannyugdijpenztarak\\_sved\\_modell](http://hirszerzo.hu/profit_interju/20101026_magannyugdijpenztarak_sved_modell)





tehernövekedést” – áll a jobboldali kormánytöbbség által október 25-én elfogadott törvénymódosítások<sup>24</sup> indoklásában.

A kormányzat a választás szabadságát hangsúlyozza mind retorikájában<sup>25</sup>, mind a tisztán állami rendszerbe való visszaterelést előirányzó törvénymódosításnak már a címében<sup>26</sup> is. Ugyanakkor, továbbra is kötelesek leszünk bruttó jövedelmünk – immár – egytizedét leadni: a járulékfizető számára ugyan nem lesz kötelező magánnyugdíjpénztárat választani, de csak arról dönthet, hogy az állami vagy a vegyes rendszert választja.

## 6. Nyitott kérdések

Az összes kötelező magánnyugdíjpénztárat összefogó Stabilitás adatai<sup>27</sup> több mint hárommillió pénztártagról és 2800 milliárd forintnyi vagyonról szólnak; számukra már a 14 hónapnyi átmeneti járulékmegvonás is jelentős kiesést – és elmaradt hozamot – okozna. A pénztárszövetség az Alkotmánybírósághoz fordult a tulajdonhoz fűződő alapjog megsértését kifogásolva<sup>28</sup>, azonban a testület illetékessége kétséges, miután a Fidesz-KDNP november 2-án kiemelte a hatásköréből az országos népszavazásra sem bocsátható, elsőrendűen költségvetési ügyeket, amelyek között nevesítették a járulékokat is<sup>29</sup>.

Az Európai Bíróság illetékességét azonban a magyar alkotmány módosítása sem csorbítja, azonban sem a Bíróság várható ítélete nem látható előre, sem az, hogy az Orbán-kormánynak a munkavállalók mekkora arányát sikerül visszaterelni az állami nyugdíjbiztosítóhoz. Matolcsy ugyan 90 százalékukra számít<sup>30</sup>, ám egyelőre az is kérdéses,

---

<sup>24</sup> <http://www.parlament.hu/irom39/01378/01378.pdf>

<sup>25</sup>

[http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy\\_naplo.naplo\\_fadat\\_aktus?p\\_ckl=39&p\\_uln=38&p\\_felsz=13&p\\_felszig=16&p\\_aktus=5](http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat_aktus?p_ckl=39&p_uln=38&p_felsz=13&p_felszig=16&p_aktus=5)

<sup>26</sup> <http://www.parlament.hu/irom39/01425/01425.pdf>

<sup>27</sup> <http://stabilitas.hu/?p=411>

<sup>28</sup> [http://stabilitas.hu/wp-content/uploads/mag%C3%A1np%C3%A9nzt%C3%A1ri\\_tagd%C3%ADj-3.pdf](http://stabilitas.hu/wp-content/uploads/mag%C3%A1np%C3%A9nzt%C3%A1ri_tagd%C3%ADj-3.pdf)

<sup>29</sup> <http://www.parlament.hu/irom39/01445/01445.pdf>

<sup>30</sup> <http://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagpolitika/ez-lenne-a-talpra-allas-koltsegetese-331920>



hogy a nyugdíjpénztárak miként tudnák pénzzé tenni befektetési eszközeik (állampapírok, részvények, ingatlanok) akkora mennyiségét rövid határidő alatt, amellyel 2,7 millió ember – átlagosan kicsit kevesebb mint egymillió – számláját át tudnák utalni az állami ellátórendszerbe.

Nem mellékes még a tartós hiánycsökkentésben érdekelt Európai Bizottság álláspontja sem. A testület átmenetinek is tekintheti a magyar kormány felfüggesztett járulékfizetését<sup>31</sup>; ebben az esetben azonban utólag kárpótolni kell mind a pénztárakat, mind azok tulajdonosait. Ekkor viszont csak kölcsönről lehet beszélni, ami nemhogy a költség hiányát csökkentené, hanem az államadósságot növeli.

## 7. Következtetések

Összegzésül elmondható: Orbán lépése a Fidesz korábbi álláspontjának és tetteinek ismeretében nem volt váratlan, ugyanakkor mégsem elvi-ideológiai, hanem sokkal inkább fiskális-taktikai szempontok motiválták a pénztárak fölszámolására, a nyugdíjszisztéma gyökeres átalakítására irányuló döntését.

A tőkefedezeti pillér 1997-es bevezetése óta folyamatos küzdelem dúlt az ügyben a szocialista és liberális pártok, illetve a Fidesz vezette jobboldali pártszövetségek között. A baloldali-szabadelvű kormányok demográfiai okokkal és a tőkepiac jobb hozamgaranciáival indokolták az üzletág létrehozását, majd kiterjesztését, míg a jobboldal épp ellenkezőleg: kétségbe vonta a hozamok valós voltát, illetve az állami garanciális készségeket stabilitását hangsúlyozta. Az MSZP-SZDSZ kétszer is törvényt hozott a magánnyugdíjpénztárakról, a Fidesz ellenzéki retorikájában ezeket élesen támadta, kormányon előbb visszafogta a reformkísérletet, másodszor pedig a gyökeres fölszámolásba kezdett bele.

Mint bemutattuk, a Fidesz – ellenzéki pártként – 1997-ben elutasította a nyugdíjrendszer tőkefedezeti pillérének bevezetését. 1998-ban – kormányon – a törvényt módosítva befagyasztotta a nyugdíjpénztáraknak jutó járulék arányát, valamint kitolta az állami nyugdíjbiztosítóhoz való visszatérés lehetséges időpontját. 2001-ben az Orbán-kormány határozatot fogadott el a nyugdíjrendszer ismételt átalakításáról, ami az állami szerepvállalás növelését célozta, az ún. svéd modell, a virtuális egyéni számlás szisztéma bevezetésével. Az egyéni számlák és az állami rendszerbe való visszatérés szerepelt a jobboldali párt 2002-es és a 2006-os választási programjában, valamint a 2007-es „Erős Magyarország” programban is.

<sup>31</sup> [http://atv.hu/cikk/2040\\_magannyugdijpenztarak](http://atv.hu/cikk/2040_magannyugdijpenztarak)

2009-ben, ellenzéki pártként, a Fidesz nem támogatta a kötelező magánpénztárak profitorientálttá alakítását, és a választási kampány kezdetén a párt „árnyék-pénzügyminisztere” ismét az egyéni számlás rendszert említette egy interjúban, mint inspiráló példát.

A magánnyugdíjpénztárak fölszámolását azonban mindennek ellenére mégsem elvi-stratégiai, hanem az azonnali költségvetési-finanszírozási szempontok eredményezik: az Európai Unió tagállamainak zöme (27-ből 18) nem támogatta a stabilitási paktum föllazítását, a nyugdíjkorrekció intézményének ismételt bevezetését. A költségvetési hiány, illetve középtávon az államháztartási adósságszolgálat mérséklése érdekében azonban az Orbán-kormánynak égető szüksége van az egyelőre átmeneti járulék-visszatartás jelentette mintegy évi 360 milliárd forintra, valamint a hárommillió járulékfizető 90 százalékának összesen 2700 milliárd, a kormány által gyakorlatilag szabadon felhasználható forintjára.

A pillér kvázi-államosítását követően, amennyiben a járulékfizetők és az igazságszolgáltató intézmények sem gondolják máshogy, a Magyar Állam többezer-milliárd forintos – ám egyszeri – extraforráshoz juthat, amely jelentősen több mint az elszámolási-statisztikai vitában megtagadott évi mintegy 300 milliárdos összeg. A visszatérés sikerére a kormánynak minden gazdasági és jogi eszköz a rendelkezésére áll, a lépés sikerét a választók alkalmasint abból ítélik majd meg, hogy mennyire lesz hatékony a többezer milliárdos alap gazdálkodása.